

De natuur ontdekken

In Zuidwest-Drenthe ligt een bijzonder natuurgebied: **Nationaal Park Dwingelderveld**. In **Nationale Parken** staan **beheer en ontwikkeling van de natuur centraal**.

De beheerders van het Dwingelderveld - Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en particulieren - zorgen dat bossen, heidevelden en vennen in goede conditie blijven. Op fietsen wandelpaden, ATB- en ruiterroutes, evenals twee Familiepaden kunnen recreanten en vakantiegangers de natuur ontdekken. Het Dwingelderveld is een bijna 4000 hectare groot nat heidegebied. In dit

gebied kunnen soorten vogels en dieren leven, die in andere landschappen minder kans hebben. De heide wordt beheerd door twee schaapskuddes met elk een herder.

Op de website www.nationaalpark-dwingelderveld.nl vindt u informatie over het afwisselende natuurgebied en over alle activiteiten die in en rond het Nationaal Park worden georganiseerd. In het bezoekerscentrum bij Ruinen, de Natuurpoort Spier/Bosloungje en bij de recreatieondernemers in het gebied informeren medewerkers u graag.

Fietsroute alternatief

Kraloo-Anholt-Ruinen-Bezoekerscentrum

- ▶ Laat het Commissaris Cramerpad links liggen en fiets nog even door op de Kraloëweg richting knooppunt 58. U rijdt door het buurtschapje Kraloo, een karakteristiek Drentse nederzetting met vier boerderijen, verscholein hoog opgaand eikenhout.
- ▶ Ga bij knooppunt 58 rechtsaf en volg het Cramerpad naar knooppunt 59 in Anholt. Dit gelucht heeft z'n bestaan te danken aan de pleisterplaats (Anholt is "aanhouden") van de postkoets op de postweg van Groningen naar Zwolle. Hier werden de paarden gewisseld, en werd overnacht.
- ▶ Fiets bij knooppunt 59 rechtsaf om het Oude Posthuus heen op de

Anholkseweg die overgaat in de Galgenkamp, een historische plek waarover veel te lezen staat op het informatie paneel zo'n 1,5 km verderop. Ga hier rechtsaf (de Waterleuzen). Deze gaat over in 'Voor de Broeken'. Aan het eind van Voor de Broeken links aanhouden richting Munnikenweg.

- ▶ Hier rijdt u rechtsaf over het naastgelegen fietspad het dorp Ruinen binnen via de Kloosterstraat.
- ▶ Vlak voor knooppunt 53 in Ruinen, neemt u rechtsaf de Smeesterat richting Ansen. Sla na ruim 500 m. rechtsaf de Banderse op naar het bezoekerscentrum.

Nationaal Park Dwingelderveld

Colofon

© Dit is een uitgave van Nationaal Park Dwingelderveld, 2023. Oplage 5000 ex.

Teksten en fotografie Nationaal Park Dwingelderveld
Grafische verzorging Communicatie, provincie Drenthe
Cartografie GIS Cartografie, provincie Drenthe

Nationaal Park Dwingelderveld is onderdeel van een netwerk van eenentwintig nationale parken in Nederland.

Uitstapje via Dwingeloo

- ▶ Rijdt vanaf knooppunt 98 rechtdoor op de Oude Hoogevense dijk richting Lhee. Houd na zo'n 250 m. op een viersprong in Lhee links aan en fiets door over de volgende kruising, de Zuidenweg op. Deze gaat over in het Moleneinde. U rijdt zo het centrum van

Bezoekerscentrum Dwingelderveld, Ruinen

Bezoekerscentrum Dwingelderveld, Telefoon 0522 472951. Banderse 22, 7963RA, Ruinen.

Openingsijden: 1 november tot 1 april van woensdag t/m zondag 10:00 uur tot 17:00 uur. Van 1 april tot 1 november dinsdag t/m zondag 10:00 tot 17:00 uur. In alle schoolvakanties dagelijks geopend van 10:00 tot 17:00 uur.

Natuurpoort Spier

Aan de Oude Postweg 12 in Spier staat de Bosloungje / Natuurpoort Spier; horreca-voorziening en een informatieruimte.

Belangrijke punten langs de route

Er is ruime parkeergelegenheid en een waterspeelplek voor kinderen. Hier begint onder meer een verharde 2,5 km route, het Familiepadi. Ook nabij schaapskooi Achter 't Zaand bevindt zich een Familiepadi. Deze paden zijn bestemd voor bezoekers die moeilijk ter been zijn, rolstoelers, gebruikers van een rollator, maar ook gezinnen met een kindervan of buggy. Dus niet voor fietsers en ATB-ers.

Anserdennen

Theehuys Anserdennen staat midden in de Anserdennen, een bosrijk gebied in het Dwingelderveld. Bij het Theehuys kunnen recreanten en toeristen genieten van een onbeperkt koffie- en thee-arrangement. Met een lekker vers struk taart of een andere versnapering. Kinderen kunnen lekker spelen in de speeltuin of in het nabijgevoerde. Adres: Schapendrift 1 7964 KE Ansen.

Hoofdroute

Deze route is bedoeld voor (elektrische) fietsen; niet voor speedbikes en e-choppers. Houd een "toeristische snelheid" aan en houd rekening met andere recreanten.

1. Bezoekerscentrum Dwingelderveld, Benderse 22, 7963RA, Ruinen. Onder het natuurlijke dak van mossen en vetplanten van Bezoekerscentrum Dwingelderveld vinden bezoekers informatie over het Nationaal Park. Met in de winkel veel natuur- en streekproducten, en natuurlijk is er een gezellige koffiehok.

► Sla, met het bezoekerscentrum in de rug, rechtsaf de asfaltweg op, richting de heide (knooppunt 57) en de radiotelescoop (knooppunt 83).

2. Op de heide zwerven bijna dagelijks de twee herders met hun kudde van elk honderden Drentse heideschape. Dit is de kooi van stichting Het Drentse Heideschaap - aan het Achter 't Zaand staat een kooi van Natuurmonumenten.

► Vervolg de route over het fietspad over de heide, richting de Benderse Berg en de Radiotelescoop.

3. De Benderse Berg is een centraal punt in het heidegebied. Hier stond in de 19e eeuw een jachthut waar Anne de Vries geregeld verbleef, de schrijver

van het beroemde Drentse boek Bartje. De Vries schreef op deze plek "De man in de jachthut". Het huisje dat hier stond brandde in 2018 af. De Benderse Berg is een ijs- smeltwaterafzetting uit de

voorlaatste IJstijd. Toen het ijs smolt, zwollen rivieren zoals de Oude Vaart en de Wold Aa aan tot woeste stromen. Zich ingravend wierpen ze zo de Benderse Berg op.

► Volg het fietspad over de heide, dat verderop linksaf buigt.

4. De Dwingeloo Radiotelescoop is een beschermd rijksmonument. Het instrument is vermoedelijk in 1956 gebouwd en was toen een week lang de grootste telescoop ter wereld.

Na een ingrijpende restauratie in 2012 is het weer in gebruik als amateurradiostation. De radiotelescoop wordt beheerd door vrijwilligers van de stichting CAMRAS en is eigendom van het wetenschappelijk instituut voor Radio Astronomisch Onderzoek in Nederland, ASTRON.

► Sla op de T-splitsing, tegenover de Radiotelescoop (knooppunt 83) rechtsaf, en vlak daarna, opnieuw rechtsaf (richting knooppunt 32).

5. Op dit comfortabele fietspad over de hei valt de enorme weidsheid van het gebied op. Het fietspad ligt op de plek waar eerder een asfaltweg het gebied doorsneed. Aan de linkerkant van het fietspad ligt het Noordenveld waar van 2011 tot 2014 gewerkt werd aan natuurherstel. Verderop zijn links en rechts van het fietspad oude laagtes in het terrein hersteld. Recreanten houden de voeten hier droog dankzij de vlonders die in het fietspad zijn aangebracht.

► Aan het eind van het fietspad komt u op de verharde Kraloërweg waar u na korte afstand aan de linkerkant de afslag naar het Commissaris Cramerpad en knooppunt 32 ziet.

Op dit punt kunt u kiezen of u deze hoofdroute door het Nationaal Park vervolgt, of via de buurtschapjes Kraloo en Anholt en het dorpje Ruinen terugrijdt naar het bezoekerscentrum. Lees voor de route naar het bezoekerscentrum (ongeveer 9 km) verder in het kader Kraloo-Anholt-Ruinen Bezoekerscentrum op de achterkant van deze folder.

Vervolg van de hoofdroute:

► Sla hier linksaf (u passeert knooppunt 32) het Commissaris Cramerpad op richting knooppunt 43 en later 44.

6. Dit pad is genoemd naar de Drentse Commissaris van de Koningin, Jacob Cramer, die zich in die functie onder meer sterk maakte voor de industrialisatie, werkgelegenheid en recreatie in Drenthe. Door zijn inspanningen kwam in 1964 het Commissaris Cramerpad tot stand. De route voert langs de Vogelkijkwand aan de linkerhand, waar recreanten en vogels elkaar ongestoord kunnen observeren.

7. Fietsers rijden nu door de Holtveenslenk, een waterrijk veengebied, belangrijk voor watervogels, waar planten van het hoogveen staan, zoals veenmos, dopheide, zonnedauw en zelfs orchideeën. 's Zomers zijn hier vaak libellen en amfibieën te zien.

► Volg het fietspad tot aan de verkeersweg van Spier naar Lhee. U komt uit tegenover de

Natuurpoort Spier (knooppunt 44). Steek over en ga linksaf.

► Volg verder de route over het fietspad en sla na zo'n 500 meter in het bos linksaf.

De route leidt nu verder door de Boswachterij Dwingeloo, onder meer langs het Zandveen (aan uw linkerhand). Het is een prachtige route door dit noordelijk bosgebied. Het slingerende fietspad gaat afwisselend door bos en langs open plekken. Op veel plaatsen staan (picknick) bankjes.

► Volg het fietspad tot u opnieuw bij de Spieregerweg komt. Steek deze over (knooppunt 95) en ga direct links het fietspad op dat parallel aan de weg loopt. De weg buigt af naar links, hier gaat u rechtsaf. Net voorbij huisnummer 2a (kantoor Staatsbosbeheer) gaat u rechtsaf richting knooppunt 98.

Op dit punt kunt u kiezen of u deze hoofdroute door het Nationaal Park vervolgt, of een uitstapje naar Dwingeloo maakt. Lees voor de route naar Dwingeloo verder in het kader Dwingeloo maakt. Lees voor de route naar Dwingeloo verder in het kader Dwingeloo maakt. Lees voor de route naar Dwingeloo verder in het kader Dwingeloo maakt. Lees voor de route naar Dwingeloo verder in het kader Dwingeloo maakt.

8. Vervolg van de hoofdroute:

► Sla voor het open veld linksaf de Bosrand op. Aan het eind van deze weg op de T-splitsing de weg oversteken naar het fietspad en rechtsaf naar de vijfsprong.

► Vervolgens linksaf het Anserpad op richting parkeerplaats en zwembad Paasbergen.

Bij knooppunt 88 kunt u nog linksaf slaan voor een bezoekje aan de Vogelobservatiehut aan de Davidsplassen. Daar hebt u uitzicht over de Dwingelose heide en de Davidsplassen. Deze plassen zijn het grootste watergebied van het Dwingelderveld. 's Zomers zitten hier veel water-

vogels zoals kokmeeuwen en geoorde futen. Op de winterdag zijn hier veel eenden en ganzen te zien. De Vogelkijkhut is vlakbij als het fietspad een bocht naar links maakt, zo'n 5 minuten lopen vanaf het fietspad.

► (Terug) op het Anserpad bij knooppunt 88 vervolgt u de route naar knooppunt 86 en vandaar verder naar knooppunt 56 en Theehuys Anserdennen.

9. De zandheuvelds in de Anserdennen herinneren aan de tijd waarin toenmalige stuifzanden de dorpen bedreigden. Bij storm werden dorpen en landbouwgronden ondergestoven. Dat - landelijke - probleem werd begin 20e eeuw serieus aangepakt door duizenden dennen en sparren te planten die het zand met hun wortels vastlegden.

► Volg het fietspad steeds rechtdoor tot de T-splitsing met de verharde weg (Witteveen). Sla hier linksaf. Ga bij de ingang van Europarcs rechtdoor langs de bosrand naar het beginpunt van deze route, bezoekerscentrum Dwingelderveld.

